

t é m a

Pozor, volá Mynář

Jak se pravá ruka prezidenta
snaží ovlivnit soudce

ANDREA PROCHÁZKOVÁ, ONDŘEJ KUNDRA / FOTO MILAN JAROŠ

A pak rychle za soudci.

(Vlevo Vratislav Mynář v Poslanecké sněmovně)

H

ovor, který vedl kancléř českého prezidenta Vratislav Mynář jednoho květnového dne roku 2015 v restauraci nedaleko Pražského hradu, patřil k těm, které se nikdy neměly provalit na veřejnost. S ústavním soudcem Vojtěchem Šimíčkem tehdy probíral hodně nezázivné téma jménem služební zákon. Ve skutečnosti však šlo o časovanou bombu. Prezident Miloš Zeman chtěl zákon zrušit, Šimíček měl o něm spolurozhodovat a Mynář se ho snažil v jeho rozhodování ovlivnit. Podle informací Respektu to nebyla jediná podobná aktivita šéfa Zemanovy kanceláře.

Kancléř nikdy nestál na rozdíl od některých dalších spolupracovníků Miloše Zemana v jeho pozadí. O svých schůzkách a telefonátech se soudci však nikdy veřejně nemluvil. Není divu – zákulisní zásahy do justice výrazně překračují pravomoci jeho funkce a připomínají další rozměr faktu, že v bezprostřední blízkosti hlavy českého státu se pohybují rizikovní lidé.

Dvakrát „ne“

Málokterá norma prezidentu vadila tak jako služební zákon. Po letech odkladů ho v roce 2014 schválila pod tlakem Evropské unie Sobotkova vláda, cílem bylo omezit vliv politiků na státní správu a více ji profesionalizovat. Šlo o složité lepený kompromis, žádná jiná vláda včetně Zemanovy ho kvůli zachování politického vlivu na úředníky nechtěla přijmout.

Zeman zákon veřejně kritizoval. Mluvil o něm jako o „zku*veném“, při svých výjezdech do krajů mezi občany vypichoval, že zavádí funkce tzv. politických náměstků a že půjde o stranické trafiky. Znalci politických kuloárů v téhle souvislosti upozorňovali, že Zemanovi ve skutečnosti o obsah ani tak nejde, ale že si z normy udělal terč k ostřelování Sobotkovy vlády, s jejímž premiérem byl ve střetu.

Po schválení zákona parlamentem ho Zeman vetoval a Poslanecká sněmovna musela sehnat 120 poslanců, aby prezidentův nesouhlas přehlasovala. Hrad reagoval podnětem k Ústavnímu soudu a dožadoval se zrušení zákona. Vedle politických náměstků Zeman vytýkal i údajnou protiústavnost jeho přijetí. Soud rozhodoval na začátku července 2015, Mynář požádal o schůzku se soudcem Šimíčkem zhruba měsíc a půl před finálním verdiktem.

Proč si Mynář vybral Šimíčka a zda mluvil s některým z dalších ústavních soudců, není jasné. Soudce byl v úřadě zhruba rok, jmenoval ho do něj prezident Zeman, Mynář mohl sázet na to, že Hradu bude zavázán, což zvyšuje šanci, že se mu podolí. O zákonu rozhodovalo všech 15 soudců Ústavního soudu. A podle informací Respektu z justičních kruhů kancléř po Šimíčkovi chtěl, aby na plénu soudu prosazoval úplné zrušení zákona nebo alespoň některých jeho pasáží, což se nakonec nestalo. Hrad totiž svoji bitvu u Ústavního soudu prohrál.

Podruhé se kancléř Mynář soudci ozval v říjnu 2017 kvůli případu, který se týkal Lesní správy Lány a soudce Šimíček jej měl na starost jako zpravodaj. Zatímco tlak na soud ve věci služeb-

ního zákona bylo politikum, případ Lány mohl představovat pro Mynáře bezprostřední ohrožení. Státní zastupitelství v červnu 2017 obvinilo šéfa Lesní správy Lány Miloše Baláka a jednoho dalšího člověka ze sjednání výhody při zadání veřejné zakázky, při veřejné soutěži a veřejné dražbě – jinými slovy, že protiprávně přihráli lukrativní zakázku vybrané firmě.

Balák byl muž, kterého do úřadu bez výběrového řízení dosadil právě za Lány zodpovědný Vratislav Mynář. Média spekovala, zda se žalobci časem nezaměří i na kancléře. Ten zkoušel krátce po zatýkání přímo v místě, kde zasahovala policie, zjišťovat, co se stalo. Později začal Hrad tvrdit, že stíhání Baláka a spol. je nezákonné, a stejně jako u služebního zákona se obrátil na Ústavní soud. Hrad se domáhal zrušení rozhodnutí soudu nižší instance k příkazu k prohlídce prostor a pozemků spravovaných Lesní správou Lány a vydání zajištěných věcí.

Jednalo se o dokumenty zabavené policií s podezřením, že prokazují manipulaci s jednotlivými veřejnými zakázkami. Získané písemnosti byly pro policii důležité – kdyby o ně rozhodnutím Ústavního soudu přišla, zkomplikovalo by to vyšetřování. Ani v tomto případě Hrad neuspěl, soud mu nevyhověl.

Své schůzky s Mynářem Šimíček potvrzuje s tím, že byly dvě. „Kancléř Vratislav Mynář na první schůzce naznačil, jaké rozhodnutí by se panu prezidentovi ve věci služebního zákona líbilo. Ve druhém případě jsem se formou SMS zprávy nejprve ubezpečil, že tématem schůzky nebude žádný případ, který Ústavní soud projednává nebo bude projednávat. Teprve po ujištění, že tomu tak určitě nebude, jsem se schůzkou souhlasil. Bavili

„Naznačil, jaké rozhodnutí by se prezidentovi líbilo.“

jme se na úrovni společenské konverzace, nicméně v závěru mi pan kancléř položil abstraktní právní otázku, na kterou jsem odpověděl odkazem na jeden plenární nále. Poté jsem si však prošel všechny své nevyřízené spisy a v jednom z nich jsem zjistil, že se ve skutečnosti o tak abstraktní otázku nejednalo, neboť to byla stížnostní námitka. O tom, že na mne tyto schůzky neměly žádný vliv, nejlépe svědčí to, jak jsem v obou případech rozhodoval,“ říká soudce.

Ani v jednom ze zmiňovaných případů soudce nehlasoval ve prospěch Hradu – u služebního zákona dokonce napsal společně se soudkyní Kateřinou Šimáčkovou tzv. dissent, ve kterém důrazně vysvětlují, proč by zákon měl zůstat v parlamentem schválené verzi, v případě Lán prezidentovu stížnost Šimíček odmítl jako neopodstatněnou.

Značné škody

Zásahy Vratislava Mynáře do justice jsou opakované a trvají již několik let. V březnu 2016 kancléř adresoval bývalému předsedovi Nejvyššího správního soudu Josefu Baxovi dosud nezveřejněný dopis, jenž se týkal zrovna projednávaného případu u Nejvyššího správního soudu. Dopis kancléř odůvodnil „potřebou pana prezidenta“ a zcela konkrétně u Baxy sondoval jeho názor ve věci Plzeňské teplárenské, která v západočeském Chotíkově v roce 2013 na pokyn kraje začala stavět spalovnu komunálního odpadu za dvě miliardy.

Ekologické iniciativy na stavbu od počátku podávaly sérii žalob, čímž bránily jejímu dokončení. Vadilo jim, že místní úřady si od Plzeňské teplárenské před stavbou nevyžádaly povinnou studii, která by zhodnotila vliv spalovny na životní prostředí,

a místo pálení odpadu prosazovaly jeho ekologicky šetrnější třídění. Spalovna mezitím odpad páčila ve zkušebním provozu, nicméně kolaudaci provozu nemožila kvůli probíhajícímu sporu dokončit. Příklad se v roce 2015 dostal až ke Krajskému soudu v Plzni, který dal za pravdu ekologům. Řekl, že spalovna získala stavební povolení z důvodu chybějícího posudku v rozporu se zákonem, a přitakal ekologickým organizacím, které od začátku tvrdily, že město i místní úřady celou dobu investorovi napomáhaly a nerozhodovaly v případě nezávisle.

Proti verdiktu se Plzeňská teplárenská následně obrátila až k Nejvyššímu správnímu soudu. V tu chvíli jeho předsedu kontaktoval hradní kancléř. „Pověřil mě pan prezident, abych vás požádal o názor k této záležitosti,“ napsal Mynář Baxovi. V dopise není přímo uvedeno, jak má Baxou vedený soud rozhodnout, lze to ale vyčíst z jeho dikce. Mynář píše, že Zeman se při jedné z návštěv Plzeňského kraje dozvěděl o komplikacích při dokončení spalovny a „značných ekonomických škodách“, které hrozí, pokud by projekt nebyl uveden do plného provozu.

Motivace Hradu v případě teplárny není jasná. Prezident se na veřejnosti nikdy netajil, že spalování odpadu považuje za ekologický model, a mohl chtít pomoci jedné z provozoven, která se dostala do potíží. Odstranění právních překážek bylo časem výhodné i pro holding EPH miliardáře Daniela Křetínského, který s Plzeňskou teplárenskou chtěl fúzovat. Podobně jako Ústavní soud ani Nejvyšší správní soud nakonec kancléři nevyhověl.

Předseda soudu Baxa Mynáře v dopise zřetelně odmítl s tím, že o takové věci nemůže být žádán. A odpověděl, že se nemůže ze své pozice vyjadřovat ke konkrétním otázkám případů, které NSS rozhoduje. Kancléře přitom informoval, že rozhodnutí má stejně v rukou konkrétní soudní senát. Ten v květnu 2016 potvrdil, že stavební povolení bylo získáno v rozporu se zákonem, a dal za pravdu krajskému soudu i ekologům. „Na soud se obracejí různí lidé a chtějí, abychom nějak rozhodli. Ale to, že to udělal i pan Mynář, tedy vysoký státní úředník, který by měl vědět, jak soudy fungují, mi přišlo zvláštní,“ hodnotí dnes soudce Baxa.

Zcela legitimní

Zákon o Kanceláři prezidenta republiky vymezuje fungování kancléře jasně. Podle něj obstarává věci spojené s výkonem funkce prezidenta stanovené ústavou a zákony a zajišťuje protokolární povinnosti. Politické spory se někdy v politice řeší neformálně, patří k tomu i různé neveřejné schůzky. Kontaktování soudců nicméně Mynářovi předchůdci označují za výrazně za hranou. „Že bych dělal něco takového, si nedovedu představit, je to něco neuvěřitelného. Vypadá to jako vytváření určitého tlaku na ty soudce,“ říká bývalý kancléř Václava Havla Luboš Dobrovský. „Je to nepřipustné. Ani prezident by se neměl snažit na soudce v kauzách působit, natož nějaký úředník z kanceláře prezidenta, který nemá absolutně žádné oprávnění se soudní mocí, která má být nezávislá, diskutovat případy. To by bylo za našich časů

Vědět, jak soudy fungují. (Zleva Vojtěch Šimíček a Josef Baxa)

Bojovat za práva občanů, nebo za sebe? (Zprava Vratislav Mynář s předsedou Ústavního soudu Pavlem Rychetským)

na odstoupení z funkce,“ doplňuje Dobrovského jeho nástupce u prezidenta Havla Ivo Mathé. A podobně to vidí i kancléř Václava Klause Jiří Weigl: „Takové aktivity jsme tedy nevyvíjeli. Samozřejmě že jsme také nebyli vždy spokojeni s rozhodováním našich případů, ale nehledali jsme cesty, jak přesvědčovat soudce, aby rozhodli v náš prospěch.“

Podle bývalé místopředsedkyně Ústavního soudu Elišky Wagnerové by prezident ani jeho kancléř neměli vyslovovat svá přání, jak by měly soudy rozhodovat. „To do politické komunikace nepatří, není to jeho úkol. Angažmá politiků se vyčerpá tím, že učiní podání k soudům. Vytelefonování a obcházení jsou zcela nepatřičné,“ říká Wagnerová.

Kancléř Mynář na svých kontaktech se soudci nevidí nic divného. „Pokud hovořím s představiteli justice, tak proto, abych je informoval o stanoviscích, postojích a postupu prezidenta republiky. To je zcela legitimní součástí mé práce na pozici vedoucího Kanceláře prezidenta republiky. Proti jakýmkoli spekulacím se proto co nejostřeji ohrazuji,“ napsal Respektu Mynář. Mluvíci prezidenta Jiří Ověčáček na otázku Respektu, zda prezident o Mynářově činnosti ví, neodpověděl.

Většinu delikátních hovorů se soudci vede Mynář ústně či telefonem, dopis na Nejvyšší správní soud je výjimkou. Ústní komunikace má nespornou výhodu v tom, že lze jen velmi obtížně zjistit, že ke kontaktu došlo a co kancléř chtěl. Nepřijatý hovor od Mynáře našel loni na svém mobilním telefonu i ústavní

soudce Jan Filip. Svěřil se s ním předsedovi Ústavního soudu Pavlu Rychetskému – a telefonát údajně popsal jako související s návrhem, který mu už nějakou dobu leží na stole a který má opět co do činění s prezidentem Milošem Zemanem.

Letos v únoru to budou už dva roky, kdy na Ústavní soud dorazil prezidentův návrh na zrušení části zákona o střetu zájmů. Těmito pravidlům, jež omezují přístup firem vlastněných členy vlády k některým státním podporám a komplikují jim vlastnictví médií, je ve zkratce přezdíváno „lex Babiš“. Zeman normu kritizoval už od jejího přijetí v rámci obrany svého spojence a současného premiéra Andreje Babiše, který se díky pravidlům musel alespoň formálně zbavit většiny majetku.

Případ „lex Babiš“ byl přidělen právě Janu Filipovi, kterému se Mynář snažil dovolat. Rozhodnutí zatím stále nepadlo, což se Hradu nelíbí. Z čeho Filip vyvodil, že s ním Mynář mohl chtít mluvit o této věci, nechce soudce upřesňovat. Na otázky Respektu soudce neodpověděl, přes své asistenty pouze vzkázal, že se nechce k živým případům, jež má aktuálně na stole, nijak vyjadřovat.

Vedle Filipa Mynář loni volal i předsedovi Městského soudu v Praze Liboru Vávrovi. Ten hovor přijal, a to ve chvíli, kdy jeho soud řešil vydání ruského hackera Jevgenije Nikulina. O Nikulinovo vydání se v právním souboji tehdy přetahovaly Spojené státy a Rusko. V USA byl ruský hacker obviněn z krádeže dat na různých sociálních sítích a tamní vyšetřovatelé byli přesvědčeni, že zná i pozadí operací ruské kybernetické války proti Západu.

Rusové na Nikulina naopak vytáhli několik let starý prohrěšek, kterého se dopustil ve své vlasti a u něhož bylo vyšetřování původně odloženo – Rusové ho znovu otevřeli až v době, kdy se ruský hacker dostal do Prahy a hrálo se o jeho vydání do USA. Prezident Zeman o Nikulinovi jednal se svým ruským protějškem Vladimírem Putinem a chtěl mu vyjít vstříc.

Jednou z cest, jak to uskutečnit, byl pražský městský soud. Kdyby rozhodl, že Nikulin má skončit v Moskvě, a ne ve Washingtonu, tehdejší ministr spravedlnosti Robert Pelikán, jenž byl v Nikulinově případě osobou s konečným slovem (a zároveň osobou, u níž Mynář prokazatelně zjišťoval, jak se zachová), by se náhle ocitl pod větším tlakem. Předseda městského soudu Vávra Respektu řekl, že s ním chtěl Mynář o Nikulinovi mluvit, ale prý až ve chvíli, kdy už verdikt padl. „Volal mi to ráno, zajímalo ho, jak jsme rozhodli,“ říká Libor Vávra s tím, že už si další podrobnosti nepamatuje. Městský soud nakonec umožnil Nikulinovo vydání do USA.

Tři spojenci

Funkci kancléře zavedl do úřadu prezidenta republiky hned její zakladatel Tomáš Garrigue Masaryk. Svým kancléřem udělal pražského starostu Přemysla Šámala, který na Hradě sloužil dvacet let, a to i Masarykovým nástupcům Benešovi a krátce také Háchovi. Šámal se těšil respektu, historici ho popisují jako muže, který byl oddaný humanistickým ideálům první republiky. V dobách míru zajišťoval Masarykovi kontakt s různými byznysmeny a byl jeho prodlouženou rukou k důležitým politickým aktérům, v dobách bojů proslul svojí odvahou. Za první světové války řídil domácí odboj, na začátku té druhé stanul ve vedení odbojové organizace Politické ústředí. V roce 1940 ho zatklo gestapo, zemřel o rok později na následky mučení.

Po pádu komunismu chtěl na prvorepublikovou tradici navázat Václav Havel, do pozice kancléře si vesměs vybíral lidi buď s disidentskou minulostí, nebo s jasnými politickými názory – ať už šlo o Karla Schwarzenberga, Ivana Medka, Luboše Dobrovského nebo Iva Mathého. Jeho nástupce Václav Klaus s sebou na Hrad přivedl ekonoma Jiřího Weigla, svého dlouholetého spolupracovníka, rovněž člověka, který byl jasně politicky vyprofilovaný. Mynář při svém nástupu do funkce v roce 2013 tak čitelnou stopu neměl.

Sice se již nějaký čas pohyboval v okolí Miloše Zemana, vedl pro něj od roku 2010 Stranu práv občanů Zemanovce, k politice se ale moc nevyjadřoval. V jednom z mála čistě politických rozhovorů, které Mynář dal médiím, mimo jiné prohlásil, že jeho prioritou je „bojovat za práva občanů, což žádná jiná strana nedělá“. Dveře k Zemanovi pomohl Mynářovi otevřít lobbista a bývalý komunistický aparátník Miroslav Šlouf, který se Zemanem tvořil dvojici především v dobách jeho premiérství. Společně s Mynářem a dalším Zemanovým poradcem Martinem Nejedlým je pojilo přátelství, několik let spolu, jak upozornil týdeník Ekonom, jezdili na vodu. Mynář a Nejedlý postupně Šloufa přerostli a jeho místo u Zemana ke Šloufově nelibosti plně obsadili. Když byl Zeman před šesti lety poprvé zvolen do úřadu, šli s ním na Hrad už jen oni. Šlouf zůstal mimo, Zeman mu vyčítal, že ho kvůli své kontroverzní pověsti připravil ve volbách o hlasy.

Čím přesně Mynář Zemanovi učaroval, nevíme. V devadesátých letech se tento stavební ekonom živil byznysem, v rodných moravských Osvětimanech vybudoval lyžařský areál a s pomocí evropské dotace i penzion. Postupně se věnoval byznysu s odpady, pak byl ve firmách specializujících se na vymáhání pohledávek, které pracovaly pro pražský dopravní podnik nebo skupinu ČEZ. Mynář loni napsal do majetkového příznání, že vlastní celkem 125 pozemků, nemovitosti a má 13,5 milionu na účtu v bance.

Před soudem

Pamětníci mohou potvrdit, že během Havlovy i Klausovy éry platilo, že prezidentská kancelář ani její šéfové nebyli zatíženi velkými aférami. S Mynářovým příchodem na Hrad se to zásadně změnilo. Kancléř už pět let úřaduje bez bezpečnostní prověrky. O udělení na stupeň přísně tajné požádal podle pravidel Národní bezpečnostní úřad ke konci roku 2013, ale úřad mu prověrku odmítl dát, protože jeho osobu vyhodnotil jako bezpečnostně nespolehlivou. Důvody nebyly nikdy oficiálně sděleny.

Důsledky stopky od NBÚ jsou pro Mynáře nepřijemné, nesmí se seznamovat s utajovanými skutečnostmi a nesmí být vpuštěn na summity NATO, kterých se účastní prezident. Aby předešel vykázaní za dveře, byla v roce 2014 odvolána jeho účast na setkání Severoatlantické aliance ve Velké Británii.

Na Hradě Mynář proslul papalášskými manýry. Zpravodajský web Aktuálně.cz například před dvěma a půl lety popsal, že Hradní stráž mu musela vzdávat poctu salutováním, i když na to neměl na rozdíl od prezidenta, ústavních činitelů nebo zahraničních návštěv nárok. Jindy měl zase chtít, aby mu Hradní stráž otevřela Jelení příkop, aby si v něm mohl zaběhat. Nebo měl nechat uzavřít na noc východní bránu Pražského hradu u Černé věže, protože v té době nedaleko bydlel a chtěl v místě minimalizovat provoz. Mynář tyhle bizarnosti vždy popíral coby nesmysly.

Mezi lidmi, kteří ho znají, má Mynář pověst pragmatického byznysmena. MF DNES před časem zanalyzovala zakázky, které spadají pod Mynářem řízenou hradní kancelář, a zjistila, že 25 zakázek za 440 milionů šla k firmám, které mají blízko k Mynářovi nebo lidem, jež dosadil do Lán. Jde třeba o advokátní kancelář Jestřáb a Tomanek, která dostala zakázku za 4,4 milionu na právní služby. Stejná kancelář předtím Mynářovi zprostředkovala nákup jeho pražské vily a také sponzorovala Zemanovu kampaň.

Další advokáti Michal Halva a Peter Olejář, kteří stojí v čele kanceláře Halva & Olejář, dostali zakázku za necelé dva miliony, advokát Halva v minulosti Mynářovi pomáhal se získáním evropské dotace na jeho penzion v Osvětimanech. Řada zakázek v Lánech je rozdělena na menší, vejdou se tak pod zákonný limit, nad který zákon nařizuje veřejnou soutěž. Díky tomu je Hrad mohl zadat konkrétním firmám. Když byl na to v minulosti Mynář dotazován, novináře odbyl s tím, že ho ruší. Později Mynář na web Hradu napsal, že cílem článku je „poškozovat v očích veřejnosti Pražský hrad a tím i prezidenta“.

Před Vánoce se měly soudy zabývat rizikovostí kancléře veřejně, na městský soud podal žalobu kvůli neudělení bezpečnostní prověrky. Projednávání bylo odloženo na konec letošního ledna. ●

Dvacet pět
zakázek šlo
k firmám
majícím blízko
k Mynářovi
a jeho lidem.